

Nederlandstalige samenvatting CPB Discussion Paper 447

“Bank Funding, SME lending and Risk Taking”

“Bankfinanciering, kredietverlening aan het Europese mkb en risico-gedrag”

Europese midden-en kleinbedrijven (mkb's) zijn sterk afhankelijk van bancair krediet om bedrijfsoperaties en investeringen te financieren. Het is essentieel dat banken bereid zijn om risico te nemen op zulke bedrijfsleningen en daarmee groei van bedrijven te faciliteren.. Het nemen van te veel risico kan zich echter vertalen in hoge wanbetalingen op leningen, wat uiteindelijk de stabiliteit van banken met blootstelling aan deze bedrijven in gevaar kan brengen.

In dit paper hebben we onderzocht hoe de financieringsstructuur van banken bepalend is voor het risico dat zij nemen op bedrijfsleningen. De financieringsstructuur van banken bestaat hoofdzakelijk uit eigen vermogen (ook wel de buffer genoemd), deposito's (spaargelden van huishoudens en bedrijven), marktfinanciering (geld dat wordt opgehaald bij internationale investeerders) en interbancaire leningen (geld dat banken aan elkaar lenen inclusief leningen die banken bij de centrale bank hebben uitstaan). We analyseren in hoeverre deze individuele financieringselementen bijdragen aan het risico dat banken nemen op leningen aan bedrijven.

Er zijn in de wetenschappelijke literatuur aanwijzingen dat de financieringsstructuur van banken bepalend is voor het risico dat wordt genomen door banken. Over de relatieve bijdrage van de verschillende financieringselementen aan het nemen van risico bestaat echter wetenschappelijk geen consensus. Hoewel er studies bestaan naar de relatie tussen (enkele) financieringsinstrumenten en het genomen risico door banken, is niet eerder specifiek gekeken naar het risico dat wordt genomen op bedrijfsleningen.

Voor onze analyse naar juist dit aspect maken we gebruik van financiële gegevens van bedrijven en banken uit tien Europese landen in de periode 2014-2019. Essentieel is dat we bedrijven hebben gekoppeld aan hun kredietverlenende bank(en), waardoor we dus kunnen volgen welke bedrijven krediet krijgen van welke banken. De resulterende dataset stelt ons in staat om te analyseren hoe de diverse financieringselementen van banken worden doorgegeven aan meer of minder risicovolle bedrijven. We analyseren ongeveer 400.000 Europese 'bank-bedrijfkoppels'. Onze sample aan bedrijven bestaat hoofdzakelijk uit Europese mkb's; bedrijven met minder dan 40 miljoen euro aan balanstotaal. Voor onze sample aan banken richten we ons op Europese grootbanken die vallen onder het 'Single Supervisory Mechanism' (SSM), omdat die banken onder dezelfde (toezicht)regels vallen.

We meten het risicoprofiel van een bedrijf door de 'Altman Z-score', een veelgebruikte indicator die aangeeft hoe groot de kans is dat een bedrijf failliet gaat. Bedrijven met een hoge Altman Z-score worden beschouwd als minder risicovol (en vice versa). Ze hebben namelijk een lagere kans om failliet te gaan en daarmee een hogere kans om een bancaire lening terug te betalen. Vervolgens analyseren we in hoeverre de kredietgroei van bedrijven met verschillende Altman Z-scores wordt verklaard door de verschillende financieringsinstrumenten van banken.

Het belangrijkste resultaat is dat banken die gebruikmaken van marktfinanciering, meer risico nemen op bedrijfsleningen: we laten zien dat marktfinanciering vooral wordt benut om bedrijven met een lage Altman Z-score te financieren. Dit hoofdresultaat is niet alleen statistisch, maar ook economisch significant. Banken in onze sample gebruiken marktfinanciering dus om relatief risicovolle bedrijven te financieren. Deze bevinding geldt in minder mate voor interbancaire leningen en deposito's, maar niet voor het eigen vermogen van een bank. De relatieve omvang van de bankenbuffer lijkt dus niet van invloed op het risico dat wordt genomen op bedrijfsleningen.

Onze resultaten zijn robuust, in de zin dat de geschatte relaties tussen de verschillende financieringselementen en het risico op bedrijfsleningen ongeveer op hetzelfde neerkomen als we andere samples (aan banken en bedrijven) gebruiken, variabelen anders definiëren en het risicoprofiel van een bedrijf op een andere manier meten.

Onze bevindingen raken aan beleid rond de financieringsstructuur van banken. Ten eerste lijkt de hoogte van de buffer van banken geen invloed te hebben op de mate risico van die banken nemen bij hun mkb-leningen. Er is daarom geen reden om te denken dat een eventuele verhoging van de buffereis, zoals gesteld door het SSM, banken ertoe zal aanzetten om meer (of juist minder) riskante mkb-leningen te gaan verstrekken. Ten tweede hebben enkele Europese landen, waaronder Nederland, na de financiële crisis uit 2008/9 een bankenbelasting ingevoerd. Deze belasting wordt meestal geheven over het aandeel marktfinanciering van een bank. Het doel hiervan is om het herfinancieringsrisico van banken te verminderen. Onze bevindingen suggereren dat het hoger belasten van marktfinanciering, indien dat een lager gebruik van marktfinanciering tot gevolg heeft, niet alleen het herfinancieringsrisico van banken kan beperken, maar ook het kredietrisico.